

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060209

DOM
2014-10-23
Stockholm

Mål nr
M 2184-14

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom den 10 februari 2014 i mål nr M 477-14, se bilaga

KLAGANDE

Länsstyrelsen i Skåne län
205 15 Malmö

MOTPART

G H

SAKEN

Förbud mot utfyllnad av åkermark på fastigheterna X och Y i Svedala kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Länsstyrelsens i Skåne län beslut den 17 januari 2014 (dnr 515-27240-2013).

Dok.Id 1166951

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen i Skåne län (nedan länsstyrelsen) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa länsstyrelsens beslut den 17 januari 2014 om föreläggande om förbud.

G H har bestritt ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen har till stöd för sitt överklagade i huvudsak åberopat följande. Mark- och miljödomstolens bedömning vilar på en felaktig tolkning av relationen mellan bestämmelserna som styr tillsynsmyndighetens skyldighet att vidta tillsynsåtgärder genom myndighetsutövning och helt andra bestämmelser som styr verksamhetsutövarens skyldigheter att anmäla viss typ av verksamhet eller åtgärder till tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndighetens ansvar enligt 26 kap. 1 § miljöbalken innefattar en skyldighet att säkerställa efterlevnad av regelsystemet generellt och 26 kap. 9 § miljöbalken kan tillämpas när detta är nödvändigt och skäligt i ett enskilt fall. Tillsynsmyndighetens ansvar att ingripa är inte beroende av huruvida verksamhetsutövaren anmält en åtgärd enligt någon av miljöbalkens bestämmelser om anmälningsplikt. En rättstillämpning som innebär att tillsynsmyndighetens möjlighet att agera görs avhängigt av att verksamhetsutövaren fullgör sin anmälningsplikt förtar tillsynsmyndighetens möjlighet att agera på eget initiativ. Frågan om huruvida verksamhetsutövaren efterkommit sin anmälningsplikt enligt 12 kap. 6 § miljöbalken är endast relevant för den straffrättsliga bedömningen.

G H har till stöd för sitt bestridande åberopat samma omständigheter som i mark- och miljödomstolen.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Enligt 12 kap. 6 § miljöbalken ska en verksamhet eller åtgärd som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön anmälas för samråd hos tillsynsmyndigheten om inte verksamheten eller åtgärden omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt andra bestämmelser i miljöbalken. En verksamhet eller åtgärd som ska anmälas för samråd får påbörjas tidigast sex veckor efter det att anmälan har gjorts. Tillsynsmyndigheten får förelägga den anmälningspliktige att vidta de åtgärder som behövs för att begränsa eller motverka skada på naturmiljön och, om sådana åtgärder inte är tillräckliga och det är nödvändigt för skyddet av naturmiljön, förbjuda verksamheten.

Mark- och miljööverdomstolen instämmer i underinstansernas bedömningar att den aktuella utfyllnaden med jordmassor är en sådan åtgärd som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön. G H har därmed varit skyldig att göra en anmälan för samråd till länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Frågan är om länsstyrelsen har haft laga grund för sitt beslut att förelägga G H om förbud med stöd av 26 kap. 9 § miljöbalken.

Enligt 26 kap. 9 § miljöbalken får en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. Möjligheten för tillsynsmyndigheten att meddela förelägganden och förbud är därmed densamma för all verksamhet som omfattas av miljöbalken. Vid sidan av den bestämmelsen kan finnas särskilda bestämmelser som ger tillsynsmyndigheten möjlighet att förelägga eller förbjuda. Enligt Naturvårdsverkets allmänna råd om tillsyn (NFS 2001:3) bör den ordningen då gälla att den särskilda bestämmelsen ska tillämpas framför 26 kap. 9 § miljöbalken. Det innebär emellertid inte att tillsynsmyndigheten skulle vara förhindrad att tillämpa 26 kap. 9 § miljöbalken om detta bedöms ändamålsenligt i det enskilda fallet. Endast i de fall då det i annan lag föreskrivs att bestämmelserna i den lagen ska gälla istället för miljöbalkens regler är tillsynsmyndigheten förhindrad att ingripa med stöd av 26 kap. 9 § miljöbalken (se prop. 1997/98:45, del 2, s. 272 f.) Om verksamhetsutövaren som i detta fall i strid mot miljöbalkens regler inte anmäler en verksamhet för samråd kan länsstyrelsen alltså förbjuda verksamheten.

Länsstyrelsen har således haft laga grund för sitt beslut att med stöd av 26 kap. 9 § miljöbalken förelägga G H om förbud att utan länsstyrelsens tillstånd ytterligare fylla ut åkermarken på de aktuella fastigheterna. Förbudet kan inte anses vara alltför ingripande och skäl att ändra storleken på vitesbeloppet har inte framkommit. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom ska därmed länsstyrelsens föreläggande om förbud fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättspresidenten Fredrik Wersäll, tekniska rådet Bengt Jonsson samt hovrättsråden Mikael Hagelroth och Vibeke Sylten, referent.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Filippa Exelin.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen
Enhet 3:5

DOM
2014-02-10
meddelad i
Växjö

Mål nr M 477-14

KLAGANDE
G H

MOTPART
Länsstyrelsen i Skåne län
205 15 Malmö

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Skåne län beslut den 17 januari 2014 i ärende nr 515-27240-2013,
se bilaga 1

SAKEN

Förbud mot utfyllnad av åkermark på fastigheterna X och Y i Svedala kommun

---

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen upphäver länsstyrelsens beslut.

Dok.Id 277872

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:30 -

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Skåne län beslutade den 17 januari 2014 att med stöd av 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken förelägga G H, vid vite om 10 000 kr, om förbud mot att utan länsstyrelsens tillstånd ytterligare fylla ut åkermarken på fastigheterna Xoch Y i Svedala kommun. G H har överklagat beslutet.

YRKANDEN M.M.

G H yrkar, som det får förstås, att länsstyrelsens beslut upphävs. Han anför: Nilssons åkeri kan inte sälja trädgårdjorden direkt eftersom det oftast finns kvar grävtuvor och smårötter i jorden. Den är däremot utmärkt att använda till att höja marken i svackor som är högst 20 cm. Han får ingen ersättning för att ta emot trädgårdjorden. Det går inte att sänka diken eftersom Yddingesjön är dämnd. Det rör sig bara om lass då och då.

DOMSKÄL*Tillämpliga bestämmelser*

Kan en verksamhet eller en åtgärd som inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt eller andra bestämmelser i miljöbalken komma att väsentligt ändra naturmiljön, ska anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § 1 st. miljöbalken göras hos den myndighet som utövar tillsynen. Av 2 kap. 8 § 9 miljötillsynsförordningen (2011:13) följer att det är länsstyrelsen som har ansvar för sådan tillsyn, med undantag för frågor som rör skogsbruksåtgärder.

Länsstyrelsen kan enligt 12 kap. 6 § 4 st. miljöbalken förelägga den som är anmälningspliktig avseende en åtgärd eller verksamhet som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön att vidta de åtgärder som behövs för att begränsa eller motverka skada på naturmiljö. Om sådana åtgärder inte är tillräckliga får länsstyrelsen förbjuda verksamheten.

I 26 kap. miljöbalken finns de allmänna bestämmelserna om föreskrifter och förbud inom miljöbalkens område och i kapitlets 14 § anges att beslut om förelägganden eller förbud får förenas med vite (se även prop. 1997/98:45 del 2 s. 151).

Mark- och miljödomstolens bedömning

Mark- och miljödomstolen instämmer i länsstyrelsens bedömning att den aktuella utfyllnaden med jordmassor är en sådan åtgärd som väsentligt kan komma att ändra naturmiljön. Det har därför funnits en skyldighet för G H att göra en anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

En förutsättning för att tillsynsmyndigheten ska kunna ingripa med föreläggande eller förbud är att föreskrivet samråd inte lett till någon godtagbar överenskommelse om att verksamheten ska anpassas till miljöbalkens krav (Bengtsson m.fl. Miljöbalken - en kommentar del 1, sid 12:8).

I detta fall har G H inte ens gjort någon anmälan. Någon samrådsprocess har därför inte kunnat inledas. Länsstyrelsens beslut saknar laglig grund och ska därför upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 3 mars 2014. Prövningstillstånd krävs.

Anders Enroth

Bertil Varenius

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Anders Enroth, ordförande, och tekniska rådet Bertil Varenius. Målet har handlagts av beredningsjuristen Helena Lagstrand.